

Naamlijst van de in Nederland en het omliggende gebied voorkomende Histeridae (Coleoptera)

door

P. KANAAR

ABSTRACT — Check-list of the Histeridae of the Netherlands and adjacent countries (Coleoptera). A new check-list is compiled as an aid for the European Invertebrate Survey. Species not yet — or wrongly recorded from the Netherlands are marked with an asterisk*.

Sinds het verschijnen van deel 3 van „Die Käfer Mitteleuropas” onder redactie van Freude, Harde en Lohse in 1971, waarin door Witzgall de Histeridae werden behandeld, zijn er de onvermijdelijke veranderingen in de nomenclatuur opgetreden. De belangrijkste vloeien voort uit het werk van Mazur (1972), en uit de studie van Wenzel (1944) over de bouw van het genitaalapparaat van het geslacht *Hister* Linnaeus en verwante genera. Uit deze studie blijkt, dat het geslacht *Hister* in de oude omvang een heterogene groep is. Een deel van de soorten uit dit geslacht is door Wenzel onder *Margarinotus* Marseul gebracht, evenals de subgenera *Paralister* Bickhardt en *Grammostethus* Lewis. Het oorspronkelijke geslacht *Margarinotus* omvatte slechts twee soorten met zeer karakteristieke knobbels op de dekschilden in plaats van strepen, en wel een soort uit Zuidwest Europa (*M. scaber* (Fabricius)) en een soort uit Noord-Amerika (*M. guttifer* Horn). De uitbreiding van het geslacht *Margarinotus* met soorten zonder knobbels wordt thans door vrijwel alle systematici aanvaard. Wenzel maakte bij de uitbreiding van het geslacht *Margarinotus* geen onderscheid in subgenera. Kryzhanovskij (1976) en Mazur in zijn nieuwe catalogus van Histeridae (ter perse) doen dit wel, en mijns inziens terecht.

Doordat de Histeriden zoveel op elkaar lijken, is vooral in de begintijd van de taxonomie een gigantische spraakverwarring ontstaan, omdat reeds beschreven soorten verkeerd geïnterpreteerd werden door andere auteurs. Er zijn daardoor een groot aantal synoniemen en homoniemen in de literatuur verschenen. Door het werk van Mazur (1972) is de bijna onontwarbare knoop ontrafeld. Het resultaat, neergelegd in zijn reeds vermelde nieuwe catalogus, betekent dat veel in ons land voorkomende Histeriden hun vertrouwde namen kwijtraken, en anders zullen gaan heten.

Nu er in het kader van de European Invertebrate Survey behoefte bestaat aan een bijgewerkte naamlijst van de Histeridae in ons land en het omliggende gebied laat ik deze hier volgen, waarbij ik in hoofdzaak de nomenclatuur volgens Mazur gebruik. Ik vermeld daarbij (gecursiveerd) alleen die synoniemen welke nodig zijn om de soorten goed thuis te kunnen brengen. Voor de overzichtelijkheid laat ik de overige weg. Men kan ze vinden in de reeds genoemde catalogus van Mazur. Soorten die nog niet uit ons land bekend zijn, of die ten onrechte uit ons land vermeld zijn, worden aangeduid met een * voor de namen. Enkele nieuwe soorten voor de Nederlandse fauna zullen in een volgend artikel gemeld worden; in deze lijst is hiermede al rekening gehouden.

HISTERIDAE Paykull, 1811

SAPRINOMORPHAE

globosus (Hoffmann, 1803)

ABRAEINAE

Chetabraeus Portevin, 1929

* globulus (Creutzer, 1799)

Abraeini

Plegaderini

Abraeus Leach, 1817

Plegaderus Erichson, 1834

parvulus Aubé, 1842

* saucius Erichson, 1834

granulum Erichson, 1839

vulneratus (Panzer, 1797)

- caesus (Herbst, 1792)
 dissectus Erichson, 1839
 * discisus Erichson, 1839
- Acritini
- Acritus LeConte, 1853
 * minutus (Herbst, 1792)
 nigricornis (Hoffmann, 1803)
   seminulum (Küster, 1848)
 homoeopathicus Wollaston, 1857
- Aeletes Horn, 1873
 * atomarius (Aubé, 1842)
- Halacritus Schmidt, 1893
 punctum (Aubé, 1842)
- Teretriini
- Teretrius Erichson, 1834
 fabricii Mazur, 1972
   picipes (Fabricius, 1792) nec (Olivier, 1789)

SAPRININAE

- Saprinus Erichson, 1834
 * semipunctatus (Fabricius, 1792)
 * detersus (Illiger, 1807)
 quadristriatus (Thunberg, 1794)
   rugifer (Paykull, 1809)
 semistriatus (Scriba, 1790)
   nitidulus (Fabricius, 1801)
   punctatostriatus Marseul, 1862
 planiusculus Motschulsky, 1849
   cuspidatus Ihssen, 1950
 subnitescens Bickhardt, 1919
   meridionalis Ihssen, 1950
 politus (Brahm, 1790)
 aeneus (Fabricius, 1775)
 immundus (Gyllenhal, 1827)
 * lautus Erichson, 1839
 virescens (Paykull, 1798)
- Gnathoncus Jacquelin-Duval, 1858
 rotundatus (Kugelann, 1792)
   nanus (Scriba, 1790) nec (Piller & Mitterpa-
   cher, 1783)
   punctulatus Thomson, 1862
 nannetensis (Marseul, 1862)
 buyssoni Auzat, 1917
 schmidtii Reitter, 1894
   nidicola Joy, 1907
 * nidorum Stockmann, 1957
- Chalcionellus Reichardt, 1932

- decemstriatus (Rossi, 1792)
   conjungens (Paykull, 1798)
- Hypocacculus Bickhardt, 1916
 * rufipes (Kugelann, 1792)
 rubripes (Erichson, 1834)
   rufipes (Gyllenhal, 1827) nec (Kugelann,
 1792)
- Hypocaccus Thomson, 1867
 * specularis (Marseul, 1855)
 rugiceps (Duftschmid, 1805)
   quadristriatus (Hoffmann, 1803) nec (Thun-
 berg, 1794)
 rugifrons (Paykull, 1798)
 metallicus (Herbst, 1792)
 crassipes (Erichson, 1834)
- Baeckmanniolus Reichardt, 1926
 dimidiatus (Illiger, 1807) subsp. maritimus
 (Stephens, 1830)

- Myrmetes Marseul, 1862
 paykulli Mazur, 1978
   piceus (Paykull, 1809) nec (Marsham, 1802)

HISTEROMORPHAE

DENDROPHILINAE

Dendrophilini

- Dendrophilus Leach, 1817
 punctatus (Herbst, 1792)
 pygmaeus (Linnaeus, 1758)

- Kissister Marseul, 1862
 minimus (Aubé, 1850)

- Carcinops Marseul, 1855
 pumilio (Erichson, 1834)
   quatuordecimstriatus (Stephens, 1835)

Paromalini

- Platylomalus Cooman, 1948
 * complanatus (Panzer, 1797)

- Paromalus Erichson, 1834
 parallelepipedus (Herbst, 1792)
 flavicornis (Herbst, 1792)

TRIBALINAE

Onthophilini

Onthophilus Leach, 1817
 punctatus (Müller, 1776)
sulcatus (Moll, 1784)
 striatus (Forster, 1771)

HISTERINAE

Hololeptini

Hololepta Paykull, 1811
 plana (Sulzer, 1776)

Platysomini

Platysoma Leach, 1817
 (subgenus Eurylister Bickhardt, 1920)
 minor (Rossi, 1792)
frontale (Paykull, 1798)
 (subgenus Platysoma s.str.)
 compressum (Herbst, 1783)
 * deplanatum (Gyllenhal, 1808)
 (subgenus Cylister Cooman, 1941)
 * elongatum (Thunberg, 1787)
oblongum (Fabricius, 1792)
 * lineare Erichson, 1834
 angustatum (Hoffman, 1803)

Histerini

Margarinotus Marseul, 1853, sensu Wenzel, 1944
 (subgenus Ptomister Houlbert & Monnot, 1922)
 terricola (Germar, 1824)
 striola (Sahlberg, 1834) subsp. succicola (Thomson, 1862)
 merdarius (Hoffmann, 1803)
 * distinctus (Erichson, 1834)
 brunneus (Fabricius, 1775)
impressus (Fabricius, 1798)
cadaverinus (Hoffmann, 1803)
 (subgenus Eucalohister Reitter, 1909)
 bipustulatus (Schrank, 1781)

fimetarius (Herbst, 1792)
sinuatus (Fabricius, 1792)
 (subgenus Stenister Reichardt, 1926)
 obscurus (Kugelann, 1792)
stercorarius (Hoffmann, 1803)
 (subgenus Paralister Bickhardt, 1917)
 purpurascens (Herbst, 1792)
 neglectus (Germar, 1813)
 ventralis (Marseul, 1854)
 carbonarius (Hoffmann, 1803)
 punctiventer (Marseul, 1854)
stigmosus (Marseul, 1861)
 ignobilis (Marseul, 1854)
 (subgenus Grammostethus Lewis, 1906)
 * ruficornis (Grimm, 1852)
 (subgenus Promethister Kryzhanovskij, 1966)
 marginatus (Erichson, 1834)

Hister Linnaeus, 1758, sensu Wenzel, 1944

* quadrimaculatus Linnaeus, 1758
 unicolor Linnaeus, 1758
 quadrinotatus Scriba, 1790
 * illigeri Duftschmid, 1805
sinuatus Illiger, 1798 nec Fabricius, 1792
uncinatus Illiger, 1807
 helluo Truqui, 1852
 * funestus Erichson, 1834
 bissexstriatus Fabricius, 1801

Atholus Thomson, 1859
 (subgenus Atholus, s.str.)
 bimaculatus (Linnaeus, 1758)
 (subgenus Euatholus Kryzhanovskij, 1976)
 duodecimstriatus (Schrank, 1782)
 var. quatuordecimstriatus (Gyllenhal, 1808)
 * corvinus (Germar, 1817)
 praetermissus (Peyron, 1856)

HETAERIINAE

Hetaerius Erichson, 1834
 ferrugineus (Olivier, 1789)

ACKNOWLEDGEMENT

I am indebted to Dr. Slawomir Mazur (Warsaw) for the copy of the manuscript of his new catalogue of the Histeridae which is in press.

LITERATUUR

Brakman, P. J., 1966. Lijst van Coleoptera uit Nederland en het omliggend gebied. — *Mon. Ned. ent. Vereen.* 2: I-X, 1-219.

- Kryzhanovskij, O. L., 1976. Zhuki nadsemejstva Histeroidea. — *Fauna SSSR* 5 (4): 1-436, fig. 1-865. (Kevers van de Superfamilie Histeroidea. In Russisch).
- Marseul, S. A. de, 1853. Essai monographique sur la famille des Histerides (Suite). — *Annls. Soc. ent. Fr.* [3] 1: 447-553, pl. 14-16.
- Mazur, S., 1972. Systematic and synonymic notes upon certain species of Histeridae (Coleoptera). — *Polskie Pismo ent.* 42: 137-143.
- , (ter perse). Histeridae. — *Coleoptm Cat.*
- Pope, R. D., 1977. In G. S. Kloet & W. D. Hincks, A check list of British insects. 2nd ed. Pt 3, Coleoptera and Strepsiptera. — *Handb. Ident. Br. Insects* 11 (3): I-XIV, 1-105.
- Wenzel, R. L., 1944. On the classification of the Histerid beetles. — *Publs Field Mus. nat. Hist* 28 (Zool. Ser.) 2: 51-151, pl. 1-9.
- Witzgall, K., 1971. Familienreihe Histeroidea. — *Die Käfer Mitteleuropas* (H. Freude, K. W. Harde & G. A. Lohse eds) 3: 156-189. Goecke & Evers, Krefeld.

Irenestraat 8, 2351 GL Leiderdorp.

THIELE, H. U., 1977, CARABID BEETLES IN THEIR ENVIRONMENTS. A study on habitat selection by adaptations in physiology and behaviour. pp. 380, 152 figs., 58 tab., 21 p. refs, syst. index, species index, subject index. Vol. 10 van: Zoophysiology and Ecology. Springer Verlag, Berlin - Heidelberg - New York. Prijs (gebonden) DM 96.—; US \$ 44.20. ISBN 3-450-08306-5.

Dit voortreffelijk verzorgde boek geeft een zeer goed overzicht van onze sterke toename in kennis omtrent vrijwel alle aspecten van de relaties tussen carabiden en hun milieu sinds Die Fennoskandischen Carabidae van Carl Lindroth (1949). Thiele kent deze omvangrijke literatuur als geen tweede, maar slaagt er desondanks in dit boek beknopt en leesbaar te houden. Carabiden lenen zich uitstekend voor vergelijkend verspreidingsonderzoek, hetgeen weer aanleiding werd tot vergelijkend onderzoek naar aanpassingen en levenscycli. Thiele en zijn vele medewerkers droegen — en dragen nog steeds — in belangrijke mate bij tot deze kennistoename. Niet alleen morfologische, fysiologische en gedragsaanpassing en habitatbinding komen aan de orde, maar evenzeer de betekenis van deze dieren als predatoren, hun economische betekenis, hun verspreidingsvermogen en evolutionaire aspecten. Van harte aanbevolen aan een ieder die belang stelt in deze boeiende diergroep, die 4% van alle insecten omvat. — P. J. den Boer.

BRACHYPALPUS LAPHRIFORMIS (FALLÉN) DIPT., SYRPHIDAE) EN DE AMERIKANSE VOGELKERS (OF „BOSPEST”), (PRUNUS SEROTINA EHRHART). De zeldzame zweefvliegsoort *B. laphriformis* werd, laat in de vliegtijd, door mij aangetroffen op enkele laatbloeiende Amerikaanse Vogelkersen, die aan het paadje stonden, dat men bereikt als men van de grote weg van Amersfoort naar Apeldoorn het weggetje naar het Aardhuis neemt en voor het Aardhuis linksaf gaat. Ik ving 3 ♂ op 7 en 8.VI.1978. Op deze bloemen zat een grote concentratie zweefvliegen, o.a. tientallen *Volucella pellucens* (Linnaeus). Deze Amerikaanse Vogelkers-struiken werden niet lang daarna gekapt. Amerikaanse Vogelkers is vooral lastig als overwoekeraar in bosaanplant en zou, in latere aanplantstadia, als ondergroei, veel voedsel uit de grond halen „ten detrimente” van het „bos”. Kortweg gezegd vindt men deze plant bosbouwtechnisch een onding, plantensociologisch is dit misschien ook zo (buitenlandse import), maar synoecologisch is nader onderzoek vereist, want op arme zandgrond heerst namelijk, buiten de bloeitijd van de heide (en hier en daar braam), een chronisch gebrek aan vliegbloemen voor de vele bladluisbestrijdende zweefvliegsoorten, die stuifmeel nodig hebben voor de ontwikkeling van de eieren. Men zou dus de gunstige invloed van de aanwezige *Prunus*-bloemen (eind mei-begin juni) eens nader moeten afwegen in plaats van dergelijke op het zuiden staande bosrandstruiken (die toch niet veel kwaad kunnen) tegen de grond te halen, zoals hier gebeurde. Op de bloemen van de Amerikaanse Vogelkers heb ik ook veel *Eristalis*-achtigen aangetroffen. Deze hebben rattestaartlarven die nuttig kunnen zijn bij de zuivering van vervuild water.

V. S. van der Goot, N. Anslinstraat 42, 1068 WN Amsterdam.